

LBRIS

We know

books

Eugenia Iacobei

FAMILIA VRANICI

//bestseller

Chişinău • Bucureşti

2022

CUPRINS

Familia Vranici.....	5
Ultimul bal.....	13
Refugiul.....	27
Războiul.....	44
Foametea.....	50
Vasile Zmeu.....	61
Maria.....	76
Singure în fața sorții.....	81
Tatăl vitreg.....	91
Adio bunele drag.....	94
Revenirea la baștină a lui Vasile.....	100
Orașul Breansk.....	111
Singure pe lume.....	119
Angelica.....	133
Maria.....	142
Victoria.....	160
Lidia.....	168
Revederea cu mama.....	191

FAMILIA VRANICI

Petru Vranici era un bărbat de 55 de ani, pe la tâmpile presărat de bruma anilor. Avea nasul drept, cu ochii și mustățile negre. Mergea îngândurat spre casă, alături de trăsura sa, care era trasă de un cal blând și alb ca spuma laptelui, cu pasul apăsător și mândru de om gospodar al satului Trifești din județul Lăpușna.

Satul Trifești, era un sat basarabean, așezat pe malul Prutului, cu oameni harnici, casele cărora erau date cu var, acoperite cu stuf, iar la unii din locuitori erau chiar acoperite cu șindrilă. Gardurile trainice din nuiiele serveau ca scară de joacă pentru toți copiii. Cei mai mici se urcau repede pe gard și priveau curioși în zare, cine vine sau cine pleacă și încotro. Dacă vine sau nu, cireada cu vaci de la păscut, dacă vin părinții de la prășit, și apoi le dădeau de veste fraților mai mari.

Astăzi Petru a avut o zi grea. S-a trezit în zori și a trecut podul peste râul Prut. A mers la târgul din orașul Huși. El de cu seară împreună cu soția sa Agafia au așezat în coșuri cu grijă legumele. Agafia era o femeie înaltă, corpulentă, cu ochii albaștri umbriți de sprâncene negre, arcuite. Avea părul lung, castaniu, bogat și cârlionțat, prins în coc după ceafă. Trăsăturile feței erau fine, mereu cu un zâmbet îngăduitor pe față. Ca întotdeauna marfa lui Petru a fost cea mai frumoasă. Varza timpurie, castraveții, roșiile nici nu se comparau cu ale altor negustori, motiv ce stârnea invidia lor.

Soții Vranici aveau în proprietate moștenită de la părinții lui Petru, un hectar jumate de pământ pe malul Prutului, care îl cultivau cu legume. De câțiva ani, Petru a instalat o morișcă, ce folosea la pomparea apei din Prut și uda plantele pe timp de secetă. De mic copil i s-a înfiripat această dragoste de pământ datorită părinților care se ocupau de creșterea legumelor.

Casa lui Petru era așezată pe un deal, în centrul satului. În jurul casei avea peste jumate de hectar unde erau plantați pomi fructiferi de tot soiul: cireșe albe și roșii care se coceau la începutul lunii mai și iunie, caise aromate, mășcate și dulci, gutui, pere care se coceau mai devreme și altele care stăteau pe copac până dădea bruma. În capătul grădinii creș-

teau cinci copaci mari de nuci - mândria lui Petru. Nucile erau lungărețe, mari, cu coaja subțire de le puteai crăpa cu o mână. Miezul nucilor era galben ca spicul grâului, și dulce. Din rodul nucilor, un sac, Vranici îl lăsa pentru familie, să coacă Agafia la copii diferite copturi cu miez de nucă, iar restul miezului îl ducea la vânzare la târg, unde în preajma tejghelei se făcea coadă de cumpărători.

Pe partea stângă a grădinii creșteau doi aguzi bătrâni cu tulpini groase și ramuri mari. Lângă aguzi, creșteau în gard cam vreo șapte salcâmi bătrâni. Moș Petru nu permitea nimănui să-i taie și când avea nevoie, el tăia din ei câte o creangă mai groasă și făcea cozi pentru topoare, bărdițe, hârlețe. Primăvară, când înfloreau salcâmi, parcă îl răsplăteau pe bunul stăpân cu un miros îmbietor de floare de salcâm, iar zumzetul albinelor îi alinta auzul.

De la vale de casă era viță-de-vie plantată după soiuri și agățată pe haragi. Avea zece rânduri de Chardonnay, restul era viță-de-vie de soiuri negre, Fetească Neagră, Corniță. Această poamă dulce-dulce, o amesteca cu strugurii aduși de pe dealul Leușteana. Mirosul dulce de must era răspândit până la poartă, iar deasupra căzii roiau zeci de albine.

Mari griji și-a făcut gospodarul când podgoriile din întreaga țară au suferit după o invazie de filoxe-

re, insecte care au distrus o parte considerabilă din viile Europei, afectând și România. Practic rămase Petru Vranici fără struguri. Recuperarea viilor după acest episod s-a făcut cu ajutorul unor consilieri francezi. Ei au adus în România soiuri de foarte bună calitate precum: Merlot, Chardonnay, Pinot Noir, Cabernet Sauvignon și Sauvignon Blanc. Numai căte uși nu a deschis Vranici ca să-și recupereze vița-de-vie și datorită insistenței lui, dealurile sunt pline cu struguri care cântăresc peste un kilogram. Din păcate aceste podgorii după instalarea regimului comunist în România și Moldova a afectat producția de vin, după ce conducătorii vremii au decis eliminarea soiurilor străine de vie. În acea perioadă, din mândria lui Vranici rămăsese doar cioturi de butuci care parcă se uitau la tine și plângeau. Bine că, nu a mai ajuns Vranici să vadă cum comuniștii au tăiat fără milă mlădițele roditoare.

Casa lui Vranici era spațioasă, cu patru odăi, un coridor și bucătăria unde era soba. Pe timp de iarnă, bucătăria servea ca dormitor și mai încălzea două camere. Pe pereți atârnavă covoare țesute încă de bunica lui Petru. Covorul din camera fiicelor, cu bujori rozi și petale verzi, e zestrea Agafiei.

Aveau lucruri bune, țoale țesute, perne cu pene de gâscă, plapumă, saltele umplute cu lână de oi și multe alte lucruri, căci Vranici avea patru fete de

LIBRIS | We know books

măritat. Petru Vranici avea un atelier de tâmplărie, unde păstra o ladă mare din lemn de stejar în care ținea toate sculele, șuruburi, delte, menghine și altele. Într-un ungher era mașina polizor, iar alături un ciot vechi pe care se așeza și cu mare răbdare ascuțea topoarele, ferestraiele, cuțitele și tot ce se tocea. La el venea mahalaua întreagă și fiind o fire evlavioasă pe toți îi ajuta. Așa, în timp ce ascuțea uneltele el mai schimba o vorbă două cu vecinii, mai afla ce nou este prin sat.

El lucra din primăvară până toamna târziu, și chiar dacă ura slugărnicia, lucra de rând cu argații la semănat, la prășit, la cules. Prânzul era servit alături de ei, cu care vorbea despre toate. Argații la rândul lor, îl răsplăteau cu muncă cinstită și stimă.

Soția lui, Agafia, era gospodină, mereu curat și frumos îmbrăcată. În casă avea două femei care o ajutau în toate, de aceea nimeni nu au văzut-o cu sapa în mână, ori cu furca în brâu. Fiicele, erau puse la lucru și munceau din dimineață până apunea soarele, iar Agafia cu imaginația ei bogată, insista să învețe fiicele să coase, să împletească, să croșeteze, căci așa la rândul ei cândva a fost învățată de mama sa.

Ea știa că multe femei din sat au invidiat-o când s-a căsătorit cu Petru, căci la jumătate din ele le fugeau ochii după soțul ei, dar Petru o ales-o pe Aga-

fia, deoarece ea era fată din gospodari, frumoasă, modestă dar și mândră.

Petru se considera pe bună dreptate un bărbat realizat și fericit. Agafia i-a născut cinci copii, patru fiice – Sofia, Ana, Profira și Maria. Mezinul familiei era bucuria lui Petru, fiul Stoian, în care el avea mari speranțe. Toți cinci copii au fost născuți practic la un an, și dacă când copiii erau mici Agafiei i-a fost foarte greu, acum ea avea ajutor în toate. Anii au trecut repede, încât nici el și nici soția sa nu au înțeles când copiii au crescut, fiul Stoian e mai înalt cu un cap ca el, iar fiicele sunt deja de măritat. Ana, Profira și Maria erau cu părul lung și castaniu, cu ochii căprui, pe când Stoian și fiica mai mare Sofia aveau ochii albaștri ca maică-sa, iar părul galben.

Soții Vranici au pus umărul ca toți copiii să învețe la școală, lucru de care se mândrea, întrucât puțin din părinți la acele vremuri își permiteau să dea copiii la școală. De aceea Petru considera că cea mai mare realizare a lor sunt copiii, bine educați, toți știau să citească și să scrie. Fiicele Sofia și Ana, la insistența Agafiei, au studiat un an de zile croitoria în orașul Huși, la doamna Iadviga Bode. Una dintre cele mai mari croitorese ale timpului, renumită pentru ideile ei extravagante și mâinile dibace. Ea, din orice țesătură simplă, reușea să facă o adevărată operă de artă. Croitoria era în sângele ei. Agafia,

cam jumătate de an a tot insistat să o dea pe Sofia la studii de croitorie, apoi aceleași studii le-a făcut și Ana. Petru a vândut o juncă ca să-i cumpere Sofiei mașină de cusut, Singer. Astfel, Sofia încet-încet a prins gustul cusutului, iar cu timpul a devenit și o croitoreasă iscusită.

Acum Petru a înțeles că investiția lui nu a fost zădarnică, fiicele coase haine la tot satul și au un ban de cheltuială.

Temperamentul fierbinte al sângelui grecesc ce curgea prin venele copiilor Vranici, deseori și-a lăsat amprenta în soarta lor. Dar, oricum, caracterul plin de afecțiune al tatălui, vocea lui domoală și calmă, privirea senină, au învățat copiii de mici ce este stima și ascultarea de părinți. Toți copiii au crescut cu frica de Dumnezeu și că doar din mila Lui trăiesc mai bine ca alte familii din sat. Iar, în caz de neascultare, atunci părintele arăta demonstrativ copiilor fața lui încruntată și toți cinci înțelegeau că e mai bine să faci cum îți cere și că nu e cazul să-l contrazici.

Ajuns în fața porții mari, Petru deschise încet poarta și trase căruța în curte. Mirosea a leuștean și Petru era convins că Agafia a gătit borșul lui preferat cu legume.

— Ai ajuns acasă, în sfârșit, Petru. Of, cred că ești obosit. Hai la masă, că de acum am ieșit de câteva ori până la poartă să văd dacă vii sau nu.